

Sygn. akt II CSK 477/20

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa K. O.

przeciwko L. G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 marca 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 2 lipca 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od L. G. na rzecz K. O. kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego L.G. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2 lipca 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przedstawienie we wniosku przesłanki występowania istotnego zagadnienia prawnego obliguje skarżącego do sformułowania tego zagadnienia oraz przedstawienia odrębnej, pogłębionej analizy prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienia SN: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10). Wymaga to przytoczenia argumentów wskazujących na rozbieżne oceny prawne lub możliwość takich ocen w kontekście przepisów prawnych, w związku z którymi zagadnienie zostało sformułowane. Powinno ono odwoływać się w generalny i abstrakcyjny sposób do treści przepisu,

który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (np. postanowienia SN: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 7 stycznia 2005 r., I CZ 183/04; z dnia 22 lutego 2007 r., I UZ 47/06, OSNP 2008, nr 7-8, poz. 118; z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08; z dnia 11 września 2014 r., V CSK 66/14).

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które przedstawił w formie pytania: „czy w świetle art. 244 § 1 k.p.c. właściwe jest przyjęcie, że dokument urzędowy taki, jak akt notarialny, zaświadcza o prawdziwości wszystkich oświadczeń objętym tych dokumentem, czy domniemanie prawdziwości rozciąga się na oświadczenia co prawda opisane w tym akcie notarialnym, lecz niezwiązane bezpośrednio z przedsięwziętą czynnością, których treść nie wynika z okazanej czy też załączonej do aktu umowy, i czy tym samym dokument zawierający oświadczenie o ustanowieniu hipoteki w tej części podlegałby domniemaniu prawdziwości w części stanowiącej o ustanowieniu hipoteki, w pozostałej zaś w zakresie mocy dowodowej winien być traktowany wyłącznie analogicznie jako dokumenty opisane w art. 245 k.p.c., a więc stanowiące wyłącznie potwierdzenie złożenia oświadczenia o określonej treści bez nadania przymiotu prawdziwości i oceniane być winno w toku postępowania sądowego w ramach wszystkich zgromadzonych dowodów, a nie wykluczać te inne dowody”.

Tak postawione „zagadnienie prawne” nie czyni jednak zadość powyższym wymaganiom. Przede wszystkim dlatego, że kwestia ta była już przedmiotem wyjaśnień w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Przyjęte jest, że akt notarialny należy zaliczyć do dokumentów konstytutywnych, a nie sprawozdawczych, bowiem taki akt określoną czynność prawną ucieleśnia i wyraża. Wypis aktu notarialnego, podobnie jak oryginał, korzysta z domniemań prawnych, o jakich mowa w art. 244 § 1 k.p.c., a które mogą być wzruszone w trybie art. 252 k.p.c. Samo wyrażenie przypuszczenia, że dokument urzędowy może być niezgodny z prawdą, nie stanowi zaprzeczenia jego prawdziwości i nie podważa jego mocy dowodowej. Strona powinna bowiem udowodnić, że dokument ten nie pochodzi od organu, który

go wystawił lub, że zawarte w nim oświadczenie jest niezgodne z prawdą (zob. np. wyrok SN z dnia 9 sierpnia 2019 r., II CSK 341/18; postanowienia SN: z dnia 28 czerwca 2000 r., IV CKN 1083/00; z dnia 8 stycznia 2003 r., II CKN 247/01).

W licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego podkreślono, że zagadnienie prawne jest istotne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. tylko wtedy, gdy ma znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia podobnych spraw. Musi być zagadnieniem ściśle jurydycznym, dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń, oceny dowodów albo innych okoliczności konkretnej sprawy (np. postanowienia SN: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 7 stycznia 2005 r., I CZ 183/04; z dnia 22 lutego 2007 r., I UZ 47/06, OSNP 2008, nr 7-8, poz. 118; z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08; z dnia 11 września 2014 r., V CSK 66/14).

Zagadnienie podniesione przez skarżącego nie ma tych cech; ma kształt pytania odniesionego wyłącznie do okoliczności sprawy, zmierzającego do uzyskania odpowiedzi o ważność aktu notarialnego. Taki sposób postawienia zagadnienia i jego uzasadnienia - jako przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. - rozmija się z istotą i celami skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia funkcjonującego głównie w ramach interesu publicznego.

Dodać przy tym należy, że w okolicznościach niniejszej sprawy Sąd II instancji trafnie zakwestionował ocenę Sądu Okręgowego dowodu z dokumentu z dnia 3 lipca 2008 r., sporządzonego w formie aktu notarialnego. Sąd Apelacyjny słusznie uznał, że dokument ten stanowi dokument urzędowy, zaś zgodnie z treścią art. 244 § 1 k.p.c. stanowi on dowód prawdziwości zawartej w nim treści. Co więcej, nie można przy tym zapominać, że zgodnie z art. 252 k.p.c. strona, która zaprzecza prawdziwości dokumentu urzędowego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenia organu, od którego dokument ten pochodzi, są niezgodne z prawdą, powinna okoliczności te udowodnić. Nie zostało to wprost wyrażone przez Sąd Apelacyjny, ale w sumie do tego sprowadzały się jego wywody, że to pozwany - skoro zaprzeczał treści wskazanego dokumentu - powinien udowodnić tę okoliczność. Zresztą, gdyby nawet przyjąć niezasadne stanowisko skarżącego o możliwości zastosowania konstrukcji dokumentu prywatnego (art. 245 k.p.c.),

to zastosowanie znajdowałby art. 253 k.p.c., a więc to na pozwanym spoczywałby obowiązek udowodnienia, że złożył oświadczenie o innej treści.

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

jw